

NAPREJ

Glasilo jugoslov. socialno demokratične stranke.

Izida razen nedelj in praznikov vsak
dan opoldne.

Naročnina po pošti z dostavljanjem na dom
za celo leto K 36.—, za pol leta K 18.—, za
četrt leta K 9.—, za mesec K 3.—. Za Nem-
čijo celo leto K 40.—, za ostalo tujino in
Ameriko K 48.

Posamezna številka 14 vin.

Št. 113.

V Ljubljani, torek dne 21. maja 1918.

Leto II.

Velika manifestacija slovanske delavstva v Pragi.

Četrtek, 16. maja 1918.

Danes so se zbrali pred uradno proslavo petdesetletnice »Narodni divadla« socialisti v Plodnovi borzi. Velika dvorana je bila do zadnjega kotička nabita, pred borzo so pa čakale tisočglave množice socialistov, ki niso dobili prostora v dvorani. Zborovanje so pričeli delavski pevci s Smetanovo »Věno«. Od čeških poslancev so bili prisotni: sodrugi Němec, Soukup, Habermann, Tomašek, Bechyne in drugi, predsednik »Českeho svazu« Staněk, od državnopravne demokracije posl. Baxa, Tobolka, Fiedler in Buřival, od agrarcev posl. Velfch.

V imenu sklicateljev je otvoril zbor ured. Špatný. Pozdravil je najpristnejše došle goste: zastopnika poljske socialne demokracije poslanca vit. Moračevskega, našega sodruga Ant. Kristana, bivšega urednika »Zvona« socialista J. Smitrana iz Sarajeva, gospo Moračevsko, zastopnico poljskih žena, zaupnika poljskega delavstva sodruga Stanczuka in zastopnika poljskih socialistov v kraljevini sodr. Vasilevskega.

K besedi se je oglašil v imenu čeških pisateljev Jaroslav Kvapil, tajnik slavnostnega odbora. Rekel je med drugim: V času, ko se spominjamo petdesetletnice našega ljudskega gledališča, nam prihaja na misel tudi katastrofa češkega ljudstva ob začetku tridesetletne vojne (1618) z bitko na Beli gori (1621). Zakaj pa je došlo do te katastrofe? Zato, ker ni bilo češko ljudstvo voditelj naroda, ampak voditelji so bili privilegirani stanovni. — Ze večkrat smo čitali v listih, da naj oni, ki je za socializem, to jasno pove. »Mi češki pisatelji, smo za sedanjim socializem, ker verujemo vanj. Zelimo, da naj se to, kar imamo napisano na gledališču: »Narod sebi« uresniči. Pred 50 leti je tožil Neruda, da si je postavilo češko ljudstvo gledališče, a da ne hodi vanj. Danes ni tako. — Vprašali ste me, ali so češki pisatelji za socializem. Pravim: Da, smo za socializem, in zahvaljujem se vam, da sem smel tu govoriti. Češki socializem: Živi, rasti, cveti!

Nato je predaval prof. V. Vodák o »Narodnem divadlu«. Opisoval je njegov začetek, njega zgodovino ter njega pomen za češko delavstvo in sploh za socializem. Dokazoval je, da je nastalo gledališče iz socialne potrebe ljudstva. Ze pri starih Grkih in Rimljanih se je to pokazalo. Poglejmo dalje Shakespeara. V vseh njegovih dramah vidimo nekaj nagon k socialnemu življenju. Posebno so socialne naslednje drame: Beneški trgovec — Lear — Ibsenova Nora. In tako so zlasti novodobni dramatikji jako navdušeni za socializem. — Predavanje prof. Vodáka je bilo prav poučno in pre-

krasno. Velikokrat je bil prerušen z gromovitim ploskanjem in splošnim soglasjem.

Poljski socialist posl. sodr. Moračewski s Krakova je pozdravil zbor v imenu poljske soc. dem. delavske stranke. Dejal je: »Prihajam k vam v srčnem prijateljstvu. Prihajam iz dežele, katero je sedanja vojna popolnoma uničila. Trikrat so šle armade skozi našo domovino. Vse so nam uničile. Največja tragedija je pa to, da je ubijal v strelskih jarkih Poljak Poljaka... Cela mesta so izginila, izginili so vsi kulturni spomeniki, sploh vse smo izgubili. Danes umira naš narod od lakote. Na Varšavskih ulicah sem videl umirati moške in ženske od lakote, videl sem kraje, zamorjene po koleri in tifusu, katere bolezni so decimirale prebivalstvo naših mest, kot Varšave, Krakova, Lublina in naših vasi po Poljski. (Doljša izvajanja so bila konfiscirana). Proti temu dvigamo svoje socialistično mišljenje, ki prinaša samoodločbo narodov in kulturo. To, po čem smo v začetku našega gibanja hrepeli, je pred nami. Smo sosedje torišča ruske revolucije. Le kak neumnost bi mogel misliti, da ovira kaka papirnata stena pohod velikih idej socializma od vzhoda. Bojujemo se enako kot v Čehi za samoodločbo narodov. Moj ded Andrej Moračewski je bil l. 1848. v predsedstvu praškega slovanskega zbora, katerega so sklicali demokrati. Ko pa mi prihajamo v Prago, nimamo nič iskati pri demokratih, ampak poiskali smo si internacionalne socialiste češkega naroda. Torej naj živi mednarodni socializem, ki prinaša svobodo vsem; naj živi solidariteta proletariata.

Sodr. Anton Kristan je govoril v imenu slovenskega delavstva: Velečene sodruge in sodrugi! Prihajam v imenu jugoslovanske socialne demokracije, da pozdravim češki proletarijat v tako resnih dnevih kot so dandanašnji. Vi slavite svoj kulturni praznik v grozni dobi, ko mora ves svet pokazati, kaj se je dosedaj naučil. Zasluženo ljudstvo se je naučilo spoznavati in ceniti robstvo, naučilo se je tudi ocenjevati svobodo. Spoznalo je, da mora to, kar zahteva, torej samostojnost, doseči samo z lastno silo. Jugoslovanski narod je bil razdeljen dosedaj na tri narode, ki se niso ločili v ničemer, mpak vsaka država je naredila iz njega po en narod zase. Hoteli so celo napraviti kot narod »Bošnjake«. Ali danes smo si svesti velike resnice našega Karla Marksa: Proletarci vseh dežel, združite se! Hočemo-li biti dosledni, tedaj se moramo združiti v en jugoslovanski narod. Vi češki socialisti hočete, da naj narod in ljudstvo samo odločujeta o svoji usodi. V tem oziru ni med nami nobene razlike. Radostno prihajamo k vam s slovanskega juga in moje srce je napolnjeno z dvojnimi veseljem, kajti kot član komiteja za zgradbo slovenskega »Narodnega gledališča«, znam oceniti pomen vašega praznika. V svojem narodu de-

lujemo kot socialisti, da dobi ljudstvo kruh, ali razen tega mu hočemo dati tudi še nekaj, kar ga povzdiguje in kar ga tolaži po težkem delu. Zato so vstopili naši socialistični zastopniki v komite za zgradbo »Narodnega gledališča«. Slovensko socialno-demokratično delavstvo je tudi v tej kulturni instituciji delavno. Mislim, da smo delavci s tem pokazali, da ni res, kot so pravili preje, da se bojujemo le za kruh. Gotovo pa je, da se mora boriti delavstvo najprej za izboljšanje svoje eksistence. Razredni boj mora biti, ne gre drugače — delavstvo mora imeti pred vsem jesti, vendar pa ne pozabljamo, kaj potrebuje narod. Sodrugi, zato smo tudi sprejeli z radostjo vaše povabilo, da bi vam mogli povedati, da je vaš boj naš boj. Kar dela češki proletarijat, to bo našo vedno soglasje v izjavah in činih slovenskega proletariata. Še enkrat vas pristrčno pozdravljamo. Naj živi mednarodna socialna demokracija!

Sodr. Moračewski prinaša pozdrave poljskih socialističnih žena. Sledimo vaši borbi. V boju za prostost, v boju za pravice ubožnega ljudstva si podajamo roke.

Posl. V. J. Kłofáč pravi v imenu čeških socialistov med drugim: Spominjamo se velikega češkega praznika pred 50. leti. Položili smo temelj naši kulturi. Zgradili smo si ljudsko gledališče. A že l. 1881 nam je zgorelo. Požar nam je uničil vse sadove dolgotrajnega dela, vse žrtev so bile zastoj. — Borili smo se za svobodo že pred 500 leti. In še danes gore v nas ideje, ki smo jih imeli takrat. Gore in se bore. Danes se vsega tega spominjamo, ko nas kliče tudi doba.

Kvišku srca! Doba nas kliče sedaj k naši največji vlogi. Znati ter mogli jo bomo izpolniti, vsi skupno in z vso svojo silo — danes živi in dela zopet kot pred 50 leti z vsemi silami ves narod sebi!

V imenu mladih socialistov je govoril bosanski Srb bivši urednik sodr. Smitran iz Sarajeva. Kot član mlade socialistične generacije prihajam iz Bosne ter sem srečen, da vam morem prinesiti pozdrave bosanskega proletariata, ki je vstopil v boj za narodno samostojnost. Prišli ismo k vam črpat upe na boljšo bodočnost. Naš narod je bil enako kot poljski narod, priča največjim grozotam in strahotam vojske. Danes nimamo v deželi ničesar. Imamo le bedo in lakoto, ali naj živi narod v tako krutih razmerah, mislimo vendar na osvobojenje, hočemo kot češki narod svobodo in samostojnost.

Poljski sodrug Stanczyk pozdravlja zbor v imenu poljskega industrijskega delavstva ter pravi, da veže poljski in češki proletarijat najtesnejše prijateljstvo. V boju za narodne pravice in za socializem gremo skupno z vami. Odločno protestiram proti nadaljevanju vojske, katera je popolnoma uničila poljsko ljudstvo in dežele in proti nemški imperialistični politiki. Nem-

LISTEK.

Ponižanim in razžaljenim.

(Konec.)

Človeku se je razjasnil trpkí in malodušni obraz, samozavest je odsevala iz njegovih oči. »Tako pa je pravica na moji strani. Delal sem gospodu od jutranje zore do večernega mraka, s svojo krvjo sem mazal njegove stroje, s svojimi žulji mu koval zlato, moj pot je zidal njegove palače. Delal sem mu, on pa mi je ostal dolžan plačila. Le toliko mi je dal, da je mučil moje življenje in me vržl v trpljenje. Prosil sem ga, ne, le opomnil njegovega dolga. Odgovoril mi je z bičem in cesto. Pravica je na moji strani. —«

»Motiš se, prijatelj, pobotal si se z gospodom, da mu služiš in da ti plača tvoje delo, in nimaš se pritoževati. Tako pravi zakon: Nizko in hlapčevsko delo zasluži le nizko plačilo. — Pojdi, in zapomni si posvarilo, drugič te zapremo!«

Človeku se je povescila glava, oči so se obupno obrnile v tla, usta so se resignirano razširila. Obrnil se je počasi in počasi zapustil sodno dvorano. Nakalno je zaprl vrata za seboj, in se šele zunaj pokrtil. Opetekal se je na cesti, kakor bi bil prišel iz gostilne in bi se bil opil. Doma je skleknil na stol in molčal...

molč je odmeval z vseh sten, žena je govorila molče, otroci so se boječe stiskali po kotih.

V nedeljo je poslušal župnikovo pridigo. S prižnice se je glasil evangelijski oznanjal je pokorščino do oblasti, ki jih je postavil Bog in obljubil večno veselje po smrti.

Verno je poslušal, saj je bil željan totažbe in božjih besed. Vse je slišal in si zapomnil, do zadnje besede vse. In ko je zapuščal cerkev, je bil njegov obraz mračen. Kje je totažba, ki jo je prišel iskat v cerkev, in ki jo je pričakoval od evangelijskega, da se mu potolaži duša v pričakovanju in veri? »Oblasti so od Boga,« je grmelo s prižnice... od Boga... Od omega Boga, ki je ustvaril ljudi proste in svobodne, ki je obljubil varovati ponižane in razžaljene... Ali mi ne bo tudi On rekel, kakor sodnik, da je suženj deležen le suženjskega plačila? In če daje oblast na zemlji le gospodom, ki so oropali bližnje, da nosijo žametno suknjo, ali ni s tem že obsodil nas trpine, suženje?... Komaj je pristopil domov v svojo podstrešnico, komaj je še videl pred seboj votle, vanj strmeče izžete obraze, v katerih je plala njegova kri; njegovo srce pa je izgubilo zadnje upanje, iz njegove duše je izginila zadnja iskra vere...

Tedaj pa je naenkrat vzplalo v njem.

Ozrl se je v minulost: Sami trpljenje je napolnjevala njegova življenjska kupa, do vrha je bila polna. Žulji pri žulju je čutil na svo-

jem telesu, zvodenela kri je komaj slutila življenje, resnično živo življenje; duša, polna žalosti in vzdihljajev je živela le strojem in privzgojenemu trpljenju. Gospodar mu je odgovarjal z bičem, sodnik pretil z zaporom, duhovnik mu je vzel zadnje upanje. In tedaj je vzplalo v njem: Življenje — je vzklíkala njegova duša, solnce ga je ustvarilo in zemlja ga je dala, nikdo nima pravice, jemati ga. Ljubezen — je zavriskalo srce, ona je, ki osrečuje in poživlja. Pogledal je po svoji ženi in otrocih: Življenje! Ljubezen! je klicalo v njem, vstal je, samozavestno je odšel in poiskal tovarišev: Življenje! Ljubezen! Kar je plapolalo v njem, kar je izraževala njegova duša, kar je vriskalo njegovo srce, vse je razkril tovarišem, delavcem — sotrpinom. Ni jih našel nepripravljen. Vsi so ga sprejeli z istimi občutki, istim spoznanjem, istim razodetjem: Življenje! Ljubezen! Vsaka duša je zahotela prostosti, vsako srce je sililo k razmahu. Nova vera je prevzela njih srca, vera v življenje na zemlji... Božje kraljestvo na zemlji je vstalo kot svetel cilj na horizontu pred njih očmi in pozdravili so ga z radostjo v očeh in nadami v dušah. Iz trpljenja, dolgega cele generacije, prepojene s krvjo in potom je zrastle trdna vera v bodočnost, srečno in veselo, v bodočnost vseh ponižanih in razžaljenih. Ni daleč čas, ko bo postala ta vera resnično življenje in vstajenje. — k.

čija more v tej vojski mnogo uničiti in obvladati, a ne more potlačiti našega duha, za to so nemški vojaki preslabi.

Kot zastopnik češko-slovanske socialne demokracije je nastopil dr. Fr. Soukup. Govornik konstatira, da ni teli petdeset let »Narodni divadlo« le velikanski napredek v češki kulturi, ampak tudi v češkem socializmu. Ko so polagali temeljni kamen za »Narodni divadlo« pred 50 leti, se je delavsko gibanje komaj začelo, a danes je že **socializem velikanski in samostojen faktor v narodu**. Socializem ni le pri nas tako razvit, ampak on tvori obenem **kulturno svetovno velemoč**.

Kapitalistična kultura ne more biti vrhunec ljudske civilizacije. Kultura, ki je dobra za manjšino in neskončno trpljenje za večino, kultura samih neprestanih vojsk in robstva narodov, ta kultura bode in mora biti izmenjena s **socialistično kulturo**, ki daje svobodo narodov in svobodo človeka v njih. Zemljo onim, ki jo obdelujejo in sadove onim, ki delajo. Nobenega plačila brez dela, **splošna dolžnost dela**, ampak tudi **splošne pravice k življenju — ta kultura je naša kultura**. Današnja kulturna manifestacija je **proti vojski, proti ubijanju, proti lakoti in za mir**. Potreti moramo nadvlado človeka nad človekom. Demonstrirajmo.

dobratimstvo narodov.

Zbor je končal posl. sodrug Ant. Němec. Zahvaljujem se vsem našim gostom, vsem govornikom za soglasje s češkim socializmom. Slovenskim in bosanskim bratom obljubljam neomajano solidarnost češke socialistične demokracije ter jim zatrjujemo, da se morejo na nas zanašati, ne samo v vseh svojih delih in tozbah, ampak tudi v vseh skrbih in bojih. Naj živi mednarodni socializem, naj žive socialistične osnove novega družabnega reda! Socialistom ostalih narodov obljubljam, da naj se zgodi karkoli, mi bomo ostali zvesti svojim ciljem, da bomo razobesili na razvalinah kapitalistične - militaristične družbe rdeči prapor socializma!

Pevci so zapeli še himno »Kde domov mŕ?« in socialisti so odkorakali k Pantheonu... Sodrugi Moraczewska in sodrug Moraczewski in Ant. Kristan so sprejeli od organiziranih čeških žen krasne šopke, v znak globokih simpatij češkega ženstva do poliskega in jugoslovanskega proletariata. Naši sodrugi so bili povsodi, kjer so se pokazali, burno aklamirani od češkega ljudstva.

Seidler v zmoti.

O velikih kulturnih priredbah v Pragi niso izdali tri dni nikakršnih uradnih poročil. Prvo poročilo je izšlo v soboto, ki naznanja, da je praško policijsko ravnateljstvo odredilo stroge odredbe, ker je proslava petdesetletnice praškega »Narodnega gledališča« dobila v marsikaterem oziru veleizdajniški značaj. Policija prepoveduje shajanje, nošenje odznakov in barv, ki so prepovedani, ukazuje, da morajo jugoslovanski mladini takoj odpotovati iz Prage. Narodnemu gledališču so dali posebna navodila, sicer bi policija gledališče zatvorila. Razentega je policija ustavila »Narodne liste«, češ, da simpatizirajo z entento in pospešujejo ne interese.

Po binkoštnih praznikih se takoj nadaljujejo posvetovanja z zastopniki strank v parlamentu. Vlada hoče skrbati večino in računa na Nemce in Poljake, ki bi šteli okoli 220 poslancev, a tem bi se pridružilo še nekaj poslancev drugih strank in narodov. Vlada in Nemci so obljubili Poljakom koncesije, ki niso le notranje politične, marveč se morajo rešiti v zunanji politiki (z Nemci in Ogri).

Tretje razveseljivo darilo avstrijske ustavnosti, ki ga naklanja vlada češkemu kraljestvu za binkošti, je naredba o razdelitvi te dežele na okrožja in imenovanje okrožnih glavarjev. Včeraj namreč je izšla naredba v državnem zakoniku. Kljub vsem protestom, kljub vsemu sklicevanju na parlament, na sporazumno rešitev narodnega problema, je vlada izdala za Češko obljubljeno naredbo, o kateri pravi celo »Prager-Blatt«, da je prenačljiva, površna in da hoče potlačiti češke Nemce, ker je tamkaj neka nezadovoljnost. Nemški nacionalni poslanec Lodgman trdi to. Pravi, da je vladi v prvi vrsti za to, da pridobi Nemce na Češkem zase. Poslanec pravi dalje, da Nemci ne morejo biti veseli, te naredbe, ker je izključeno, da bi jo mogla katera koli vlada izvesti.

Za južne avstrijske prebivalce je pa stvar še kritičnejša. Neglede na to, da tak korak vlade parlamentarne stranke ne more združiti k pametnemu delu, marveč mora povzročiti le še večje zmede, postaja vprašanje na jugu aktualnejše. Spominjamo se samo Seidlerjeve grožnje med vrsticami, ki so jo zlasti nemški meščanski listi prav dobro razumeli in klicali po novem kurzu, po Stürgkhovem sistemu, po strahovladu. Očividno je iz vseh dejstev, zlasti tudi iz zunanje politične, da se pripravlja v tej državi povsem nova era absolutne vladavine, ki jo že danes skušajo opravičevati z »interesi države«, daš to ni res. Ni treba, da bi bil človek politik, le zdrav razum mora imeti, pa ve, da terorizem zbuja odpor, zlasti pa terorizem, ki odreka naravne pravice.

Z gnusom se ozira vsak prijatelj napredka in razvoja narodov ter te državnosti, na vse boje, na vso

gonjo, ki v bistvu nima prav nobenega drugega namena, kakor ubiti kulturni in gospodarski napredek avstrijskih narodov zgolj iz zavisti in strahu pred konkurenco. Če bi ne bilo tako, bi sedli zastopniki narodov k zeleni mizi, se posvetovali in uredili nacionalne razmere v zmislu pravičnosti, da bi že vendar prišli korak dalje in do socialno političnega dela.

Najnovejši dogodki, ki razočarajo čisto, pa pričajo, da smo še daleč od te poti, in kaj bi se čudili, če narodi kličejo po samopomoči, če gube zaupanje in se vdajajo morda tudi le dozdevnim nadam na uspehe, in prihajajo k prepričanju, da jih pribore le z lastnimi silami in žrtvami.

Vseh teh razmer pa niso krivi narodi, niso krivi delavci teh narodov, marveč vladni sistem, ki tira avstrijsko prebivalstvo tako glede na kulturno, gospodarsko in socialno politiko z neprestanim omejevanjem svobode do skrajnosti, v slepo usodo. To je tisto ogromno zlo, ki prebivalstvo te države odtušuje med seboj in ustvarja razpoloženje, ki ga hočejo vladajoči sloji s silo, s krivično pristranostjo in z obrekovanjem zatreti. Boj proti napredku je vse to, proti svobodnemu nujno potrebnemu razvoju. Kdo bi utegnil le domnevati, da se ne bi tak boj sam ujedel?

Politični pregled.

— **Cesar Karel in cesarica**. Čita sta se podala v Sofijo, kamor sta dospela minoli petek. Bila sta povsod kar najslovesnejše sprejeta. V soboto se je cesar Karel podal v glavni stan bolgarski. Iz Sofije se poda cesarska dvojica v Carigrad. V Dolmabagdže se bo vršil intimen diner na čast gostoma. Vladarska dvojica si bo ogledala tudi mesto in napravila izlet na Bospor.

— **Resen opomin**. »Hrvatski List« v Pulju opozarja, narod na neizmerno važnost trenutka, ki ga preživljamo sedaj. Ministrski predsednik je pokazal na Jugoslovane kot na upornike, propagandiste in nevarne agitatorje. Naš narod pa je v resnici mnogo pretrpel in preliel mnogo krvi. Zato je za naš narod vsak človek dvakratne vrednosti. Tem večja naša dolžnost je, da rešimo iz te vojne čim več naših ljudi, da jim zagotovimo duševno in telesno zdravje. Ali, znano je, da se to ne dosega po ječah v vojnem času. In znano je tudi, kako se vse drugače sodijo naši ljudje...! Mučnikov pa smo imeli dovolj... Nikar ne povečujemo žrtev sedanje vojne! Nikar naj nas ne zavaja trenutno razpoloženje, temveč brzdajmo svoj temperament, svoje ogorčenje (čeprav opravičeno), mirno, postopno, vstrajno delo — to je, česar nam treba! Z zahtevanjem si razbiješ glavo, a ne zrušiš zidu. Vsakdo med nami pa naj se vzgoji, da se ne bo klanjal tistemu, ki bi se moral klanjati njemu. Pomislimo, da imamo deco, ki je ne smemo vzgajati na suženjski način, temveč v svobodna, samozavestna in odločna bitja, ki bodo znala ceniti svoj rod in svoj jezik in ki bodo znala — ako bo to potrebno, prisiliti tudi druge, da ga bodo spoštovali! Okoli nas je sama neobdelana ledina, da človek ne ve, kje bi se lotil dela. Tem nujneje je, da se podamo na delo vsi!

— **Parlament najbrže v kratkem zopet sklican**. Z Dunaja poročajo, da bo parlament najbrže v kratkem zopet sklican. Baje se sedaj vitez Seidler ne protivi več sklicanju parlamenta. Zadnje dni so se vršile v ministrskem predsedstvu konference ter se zatrjuje, da je šlo za sklicanje zbornice.

— **Okrožna glavarstva na Češkem**. Ministrske naredbe glede ustanovitve okrožnih glavarstev v kraljevini Češki bodo baje danes razglašene v državnem zakoniku. Vitez Seidler bo torej izpolnil nemškimi radikalcem dano obljubo. Nemškemu ljudstvu na Češkem, ki zahteva kruha, bo dala Seidlerjeva vlada na ukaz poslanca Wolfa okrožna glavarstva. To ne bo utešilo lakote na Češkem, a Wolf se raduje, če se draži Čehe, če se onemogoči parlament in če se z orjaškimi koraki približuje temna doba absolutizma.

— **Hudenice proti Czerninu**. Iz Prage poročajo: Občinski zastop mesteca Hudenice protestira proti govoru grofa Czernina, ki ni ma ž njim razen naslov »hudeniški« ničesar skupnega, ker je tako surovo in grdo razžalil sveta čustva naroda. Občinski zastop se pridružuje manifestacijski prisegi z dne 13. aprila in poklanja v odgovor in zadoščenje 100 kron Husovi univerzi v Pragi.

— **Češki poslanci so se udeležili maš ob rojstnem dnevu cesarice**. Posl. Staněk, Bradáč in Rydlo so se udeležili v četrtek teden maš, ki so se vršile v proslavo rojstnega dneva cesarice. Udeležba čeških poslancev je vzbudila v političnih krogih veliko pozornost.

— **Za ponemčevanje Trsta**. Društvo za avstrijske interese ob Adriji je izdalo glede na ustanovitev nemške navtične šole v Trstu spomenico, v kateri pravi, da se mora pridružiti nemški navtični šoli v Trstu tudi internat. Spomenica tudi pove, da je zbral tržaški »Volksrat« že 35.000 kron za ustanove gojencem nemške navtične šole v Trstu in zahteva, naj se šola otvori že letošnjo jesen.

— **Hrvatski sabor**. Na petkovi seji sabora je bil v zmislu predloga poslanca barona Nikolića izvoljen sedemčlenski odsek v svrhu preiskave proti ustavi naprjenega delovanja poslancev Frankove stranke.

— **Gospodarski dogovor med Švico in Nemčijo ogrožen**. Wolffov urad poroča: Nemško - švicarska pogajanja za nov gospodarski dogovor so bila že za obe strani zadovoljivo končana. Vsled intervencije francoskega poslanika pa je Švica že odobreni dogovor v zadnjem trenutku umaknila: francoska vlada je zahtevala, da se sklenjena pogodba ne podpisuje, ker bi sicer Francija preklicala dobavo premoga. Z ozirom na nedogledne posledice gospodarske vojne s Francijo je Švica zaprosila, naj se zadeva do 22. maja odloži v svrhu vsestranskega prevdanka. S tem je dne 16. maja nastopilo brezpogodbno stanje med Nemčijo in Švico, za katero Nemčija odklanja vsako odgovornost.

— **Avstro-Ogrska in Ukrajina**. Grof Forgach je imenovan za avstro-ogrsko poslanika v Kijevu ter je v nedeljo zvečer odpotoval na svoje novo službeno mesto.

— **Mirovna konferenca nevtrancev**. Kakor je »Berliner Tagblatt« iz baje zanesljivega vira izvedel, se sestane v Bernu konferenca nevtrancev, katere naloga bo, da uprizoni mirovno gibanje na široki podlagi.

— **Ukrajina in Romunija**. Ukrajinski poslanik v Berlinu, Severjuk, je dobil od romunske vlade poročilo, da je Romunija pripravljena, da prične mirovna pogajanja z Ukrajino.

— **Pred ofenzivo na italijanski fronti**. Italijansko časopisje je mnenja, da se bo avstro-ogrsko ofenziva pričela še pred koncem maja. Po železniškem prometu v Italiji in južni Franciji je spoznati, da se prevažajo čete v gornji Italiji in južni Franciji. »Secolo« priznava, da so francoske kolonijalne čete na potu na italijansko fronto.

— **106 mirovnih shodov na Angleškem**. »Daily Mail« poroča, da je bilo o binkoštnih praznikih na Angleškem 106 mirovnih shodov, na katerih je zahtevalo ljudstvo sporazumen mir. Samo v Londonu je bilo 18 takih mirovnih shodov.

— **Lord Cecil o položaju**. V angleški spodnji zbornici je 17. maja lord Cecil odgovarjal na razna vprašanja z ozirom na razgovor z zastopnikom Renterijevega urada o mogoči nemški mirovni ofenzivi. Izjavil je: Čudim se, ker se ne tolmači pravilno mirovna ofenziva. Mirovna ofenziva je taka diplomatska akcija, ki se ne podvzame z namenom privedi do miru, marveč z namenom, da se podpre vojna. Trdilo se je, da sem nameraval ali komu izjavil, da se bo zavrgla vsaka ponudba, ki bi jo ponujala Nemčija; temu nasproti izjavljam: Nisem spregovoril niti besedice, ki bi jo pošten mož mogel tako tolmačiti. Sedanja vlada bo proučevala vsako stavljeno ponudbo, in naj prihaja iz kateregakoli vira. Z ozirom na Snowdensovo opazko, da zasleduje Italija sebične in pretirane zahteve, je izjavil Cecil, da mora odklanjati njegove opazke in je opozarjal na predlog, naj se prične diplomatska ofenziva, ki se tako razume, naj se podvzame v sovražnih deželah propagandna, s katero naj se razširjajo upravičeni smotri sporazuma. Ta predlog se ni prezrl. Nato se je pečal z razmerjem nasproti Rusiji. Rekel je: Z Rusijo se ne prepiramo. Delamo na to, v kolikor je to v naši moči, da pomagamo Rusiji v njenem težavnem položaju in da jo ohranimo kot velesilo.

— **Bivši ameriški predsednik Taft o miru**. Bivši predsednik Združenih držav, Taft, je izjavil v govoru ob priliki otvoritve kongresa »Lige za izsiljenje miru«, da je mir z nepremagano Nemčijo nemogoč.

Vsem prijateljem!

Sodrugi, sodružice! Nahajamo se tik pred veliko politično krizo. To slutimo vsi. In kaj je važneje v tem trenutku, kakor da, smo vedno prav in pošteno informirani o vseh dogodkih, če hočemo trezno in resno presojati položaj in služiti zdravemu napredku razvoja! Kdo si mora biti bolj svest svoje naloge v važnih trenutkih kakor proletarijat? Kdo mora bolj previdno in pametno ravnati kakor organizirano in zavedno delavstvo, če hoče izbojevati uspehe? Na ta vprašanja si lahko odgovarja vsak sam. Toda eno pa moramo naglašati. Treba je, da čita vsak delavec, vsaka rodbina naš dnevnik »Naprej«, število naročnikov se mora pomnožiti, da bomo tudi v času najhujše krize v tesnem stiku med seboj po našem dnevniku. Ta naš klic, sodrugi, upoštevajte in sodelujte z nami v tem zmislu!

Dnevne beležke.

— **Manifestacija v Trbovljah prepovedana**. Trboveljska družba je dosegla svoj namen. Vlada je manifestacijski shod prepovedala. Zamašila je usta govorniki.

kom, ni pa zamašila idej, ni želja tisočev in tisočev, ki so se vzlic prepovedi zbrali na manifestacijskem prostoru. Delavstvo iz Zagorja in Hrastnika je kljub prepovedi prišlo v Trbovlje, da izrazi Trboveljčanom svoje simpatije. Nepregledna je bila množica, ki se je pomikala iz Delavskega doma na manifestacijski prostor. Rudarska godba je celo pot igrala — red in disciplina sta bila vzorna. Ob določenem uri je bilo na prostoru zbranih nad 10.000 oseb. Od naznanjenih govornikov sta prišla samo posl. dr. Benkovič in sodrug Čobal in domači g. župnik, ki sta si od vladnega zastopnika izprosila dovoljenje, da smeta množico nagovoriti in pojasniti namen shoda. Prvi je govoril posl. Benkovič, za njim pa sodrug Čobal, ki je bil od množice burno pozdravljen. Dr. Benkovič je pojasnil, da je bil shod sklican, da bi poročali o politični situaciji, o delovanju poslancev v parlamentu, da bi manifestirali za takojšen mir brez aneksij in kontribucij ter s samoodločbo narodov, kakor tudi, da bi javno in brez razlike strank manifestirali, da smo Slovenci, Hrvati in Srbi eden narod in da kot taki hočemo živeti v enotni in svobodni državi. Sodr. Čobal je izjavil, da če nam je vlada prepovedala shod in nam usta zamašila, nam ni zamašila naših src in želja, kakor tudi ne volje za boje za svojo samostojnost in svobodo. Izjavlja, da bo slovenski proletarijat, kot en mož nastopil za te ideale, kadar bo prišel čas. Zaključil je — živele svobodna in socialistična jugoslovanska država. Vsem govornikom je občinstvo burno pritrdilo. Nato se je razvila prosta zabava ob igranju rudarske godbe, dokler se občinstvo ni razšlo. Mir se ni kalil in številno orožništvo je bilo nepotrebno. To bo morda zadostovalo, da bodočega shoda oblasti ne bodo več prepovedale. Po končanih govorih so se sešli v Društvenem domu zaupniki vseh treh strank na sestanek, na katerem so po poročilih posl. Benkoviča in sodr. Čobala sklenili, da se naj napravi vse potrebne korake, da se skliče v najkrajšem času zopet skupni manifestacijski shod.

— Društvo splošne mladinske zveze v Idriji prirediti shod pod paragrafom 2 četrtek dne 23. maja ob pol 9. zvečer v društvenih prostorih s sledečim dnevnim redom: 1. Poročilo predsednika. 2. Volitev zaupnikov. 3. Slučajnosti. Ker je shod zelo važen za nadaljni razvoj društva, se prosi, da se ga člani polnoštevilno udeležijo. — Odbor.

— Predavanje dr. Zalokarja v Tržaškem »Ljudskem odru« je nad vse lepo uspelo, kljub temu, da je bilo na nedeljo dopoldne. Dr. Zalokar, ki je predaval o »krvi«, si je zbral zelo zanimiv predmet, katerega je obdelal tako spretno, da je sledilo poslušalstvo z največjo pozornostjo do konca. Opisal je posamezne sestavine človeške krvi: rdeča in bela krvna telesa in njihovo nalogo za transport človeškemu organizmu potrebnih snovi. Razložil je, kaj da je krvni plazma in krvni serum ali krvna sirotka. O krvnem serumu se je razvila lastna voda, serologija. Najvažnejša naloga te vede je, preiskovati, kako se ubrani človek s svojim serumom povzročiteljev nalezljivih bolezni. Imuniteta — nesprejemljivost človeka za nalezljive bolezni — je predvsem lastnost krvnega seruma, ki ima v sebi snovi, ki uničujejo bacile in nevtralizirajo strupe. Na primeru difterije ali dave je pokazal predavatelj, kako e lahko nastvo krvi je, da se sesede, ko priteče iz žil. Ta krvna lastnost obvaruje človeka pred izkrdavit človeka na umeten način imun, to je, ne nalezljive bolezni. Važno svojvavljenjem. Na kompliciran način se lahko določi množina krvi. Tudi veliki problem krvne sorodnosti je moderna znanost nekoliko razsvetlila, vendar bo treba še mnogo preiskav in poizkusov, preden se reši ta problem. — Predavatelj je svoj težavni predmet obdelal tako nazorno in razumljivo, da se lahko imenuje njegova obdelava zgledna. »Ljudski oder« si pridobiva s svojimi raznovrstnimi, zanimivimi predavanji vedno več simpatij med tržaškim ljudstvom.

— Praške slavnosti. V petek dne 17. t. m., t. j. dan po proslavi petdesetletnice Narodnega gledališča, se je vršilo dopolnje politično zborovanje. Na njem se je razvila obsežna razprava o preganjanjih, o zahtevah in pravicah, kar je zborovanje izrazilo s posebno resolucijo, v kateri zahtevajo osamosvojitve narodov in demokracijo, ki edina utegne dati trajen mir in srečno bodočnost. — Jako vznemirjalo je dejstvo, da so vojaške oblasti prepovedale vojakom obisk »Libuše« v Narodnem gledališču in nastavile pred njim vojaške straže. V petek popoldne so imeli častniki svoje zborovanje. Častniki so sprejeli prisego, da se hočejo skupaj boriti, ter resolucijo, v kateri protestirajo proti persekucijam vsega slovanskega časa. Protestirali so dalje proti potvarjanju izjav in vesti, ki jih cenzura z ozirom na državne interese zatira. Enako protestirajo takozvano »sovražno« časopisje. Nadalje protestira resolucija proti slabi preskrbi slovanskega časopisja s papirjem. Govorniki so se tudi pritoževali o poslovanju korespondenčnega urada. Vlada porablja ta urad, da

ubija javno mnenje potom njega s tem, da se poročila spreminjajo, zatirajo, objavljajo nepopolna, tako, da inozemstvo ne more poznati javnega mnenja v monarhiji. Enako je s poročili iz inozemstva. Zlasti se to tiče raznih izjav, med katerimi je tudi izjava socialističnega kongresa. Razen tega je še bilo žensko zborovanje in mnogo vrtnih in drugih zabav, dokler ni policijski ravnatelj izdal ferman, ki poročamo o njem na drugem mestu. Slavnost je bila veličastna in precejšnjega političnega pomena.

— Obleka za vojne invalide. Te dni čitamo v listih o pomikanju obleke za vojne invalide. Pričakuje se ista od vlade in od dobrosrčnih ljudi. Kaj pa je potreba tega čakanja? Medtem ko so se borili invalidi za cesarja in za domovino, je ostalo mnogo zdravih ljudi doma, ki so si zbirali kapital. Vidite torej, od teh ljudi in edino od teh, zahteva domovina, da prisrčno svojim revnim sorojakom na pomoč! Vsakdo od imenovanih lahko odstopi po eno ali dve malo obrabljeni moški in ženski obleki. Enako tudi tiste imovite kmietice, ki hodijo v svili in žametu okolo, obdane z zlatom, lahko podarijo po eno ali dve obleki. Na ta način se preskrbi takoj vse vojne invalide in njih sirote, da bodo vsaj za prvo silo oblečeni. Pri tem ne bodo imenovani utrpeli nobene škodo. To bi bila ljubezen do bližnjega!

— Sočutje do siromakov. Meseca februarja t. l. je priobčil »Naprej« vest, kako je v vojni obogateli sodavičar More vrigel v Ljubljani v najhujši zimi tri družine z več malimi otroki na cesti. Prav tak slučaj se je prigodil sedaj na Opekarski cesti. V vojni obogateli sodavičar Zalar iz Ljubljane, ki si je mogel z največjim trudom kupiti dve hiši, je imel toliko sočutja, da je vrigel dne 14. maja ubogo vdovo Gradišar na cesto. Omenjena ima štiri male otročiče, najmlajši šteje še le poldrugo leto, toda vse prošnje vdove so bile zaman. V največjem dežju je ležalo borno pohištvo te uboge žene en dan in eno noč na cesti. Kako že pravi pregovor? Danes meni — jutri tebi!

— Karta za kadilce. Predstojnik zveze tobačnih delavcev v Avstriji je bil dne 14. t. m. pri generalnem ravnatelju tobačne režije, da se natančno pouči o novi uvedbi tobačne karte. Ravnatelj mu je rekel predvsem, da naj se tobačnemu nadomestku za kadilce pip tudi prišteja 20 stotink tobaka za pipo in da naj obstoji ostanek iz hmelja in iz drugih na nov prazhen način pripravljenih zelišč. Zavojček takega tobačnega nadomestka bo veljal 14 vin. S tobakom za cigarete je Avstrija preskrbljena za bodočnost. Nahajajo se primerne zaloge in zagotovljeni so dobvozi iz oriente. V letu 1918 so razen v Dalmaciji in v Galiciji dovoljeni tobačni nasadi še na Češkem, Moravskem in na Štajerskem in s tem se bodo zvišale zaloge na sirovinah. Dve ključne enote so enake ali 12 smodkam ali 36 cigaretam ali enemu zavojčku cigaretnega tobaka ali dvema zavojčkoma tobaka za pipo.

— Ljubljanski škof dr. Jeglič častni meščan kamniški. Mestna občina Kamnik je imenovala knezoškofa dr. A. B. Jegliča povodom njegove dvajsetletnice vladikovanja za častnega meščana.

— »Vodliška Johanca« v zaporu pri okrožnem sodišču v Celju. Pred kakimi petimi leti je potila znana Johanca kri. Celi romarski izprevodi so jo hodili občudovati v Vodice, dokler niso dognali nje sleparstvo, ki ga je uganjala že prej tudi na Trsatu. Takrat je bila obtožena sleparije in tatvine. Johanca se je pozneje večkrat klatila po Ljubljani, a nazadnje je poizkusila svojo srečo v Celju na Štajerskem. Prav se je hotela odpeljati, ko so jo prijeli in vtaknili v luknjo. Svojo zadnjo sleparijo je vprizorila v Celju pri Tereziji Jug na Bregu, ki je upraviteljica hiše kapucinskega reda. Johanca je bila vzorno pobožna, tako da je celo v samostanu vzbudila zanimanje. Nekega jutra pokliče Jugovo, ji potoži, kako ji je slabo ter pokaže krvaveče mesto na levih prsih, na glavi in na dlaneh obeh rok in vrhutega še v vsaki roki po en žebelj. Vse se je zavzemalo nad »čudežem«. Kapucinski gvardijan je po daljšem opazovanju jel sumiti goljufijo, ker se mu je zdel smrad po alkoholu in gnijoči krvi sumljiv. Sporočil je stvar mariborskemu škofu in ta mu je naročil, naj opazuje čudodelko v tej smeri. Isto sleparijo je uganjala pri neki gospe v Novi ulici. Okradla je pa obenem Jugovo za več steklenice vina, ji izvalila nekaj denarja in Neži Pfeifferjevi, kjer je tudi »delala čudež«, pa perilo. Pri zaslišanju je priznala, kako je »potegnila« ljudi na Kranjskem in na Trsatu in da jo je večkrat silil smeh zaradi lahkovernosti nekaterih ljudi. Tudi kapucine v Celju je hotela vznemirjati zaradi neke izgubljene hostije.

— Vpoklice pri graški tovarni za vagone so preklicali. Dne 16. maja so delavstvu graške tovarne za vagone naznanili, da mora okrog 35 delavcev, od teh 16 zaupnikov, odrediti k vojakom. Ta odredba je iz-

zvala med delavstvom nemalo ogorčenje. Socialdemokratska poslanka sodruga Seitz, Pongratz in tajnik kovinarskega društva sodrug Tuller, so posredovali pri ministrskem predsedniku, ki je obljubil, da se po dogovoru z vojnim ministrom preklicajo ti vpoklici.

— Poizkušene odredbe proti štrajkujočim. Usnjarska konfekcija Rinkh v Gradcu je vložila pri pritožbeni komisiji zahtevo, po razrušitvi delavskega razmerja iz delavcev in delavk. Kot razlogi se navajajo neopravičeno izostajanje od dela ob priliki zadnjega štrajka. Ker niso štrajkali samo ti delavci in delavke, temveč ves obrat, gre tu le za poizkus kake odredbe. Delavstvo je zastopal sodrug Machold, ki je predlagal, naj trdka umakne svojo tožbo, kar je firma po kratkem obotavljanju tudi storila. Vsled tega je tudi izostala sodba pritožbene komisije.

— Skrivnost Scherbaumovega mlina. Lastnik mariborskega paromlina, Scherbaum, je te dni odslovil svojo kuharico. Kuharica je šla naravnost na okrajno sodišče in naznanila, da je Scherbaum za nemški Miklavžev večer v kazini spekel cele jerbese mlečnatega kruha in finega peciva, s katerim so se potem delektirali nemški »purgarji«. Zato je bil seveda kruh, ki ga mora jesti ostalo prebivalstvo, toliko slabši. Značilno je tudi, da je Scherbaum poklonil dr. Oroslu kot žensitovanski dar vrečo fine bele moke. Scherbaum seveda pride pred sodišče.

— Prehranjevalne razmere v Celovcu. V Celovcu se je vršil te dni velik shod. Baval se je s celovškimi prehranjevalnimi razmerami, ki so, kakor drugod, zelo žalostne. Govorniki so ostro prijemali vlado in druge merodajne faktorje ter kazali, kako se nekateri krogi še vedno znajo na stroške drugih prav dobro preživljati. Osvetlili so tudi početje vnovčevalnice za živino, ki dela ogromne dobičke, meščani pa nimajo mesa.

— Sava na Gorenjskem. Med našim delavstvom se je pričelo precejšnje zanimanje za list »Naprej«, ali vse premalo ga čitamo pri nas, ki hočemo biti bolj izobraženi in bolj zavedni. To moramo tudi v dejanju pokazati; zakaj vsak zaveden delavec mora biti naročnik delavskega lista, in ne le naročnik, tudi ga mora z zanimanjem čitati. Ne le telesna, ampak tudi duševna hrana je potrebna delavstvu. Tisk privede delavca do spoznanja, da ve ceni svoje delo, da spozna, da je on tisti činitelj, ki vstvarja bogastvo in tisti, ki vzdržuje z delom svojih rok svetovno življenje. Dober delavski tisk privede delavstvo do spoznanja, da se prične organizirati v svojih delavskih organizacijah, potom katerih doseže boljši kruh. Sodrugi in tovariši, kamorkoli in kjerkoli pridete s svojimi tovariši skupaj, povsod agitirajte za delavski list, povsod govorite o delavskih razmerah in o organizaciji. Za zgled si vzemimo kmete. Ti se pogovarjajo o živinoreji, o poljedelstvu, o ceni živine, o cenah poljskih pridelkov. Vsak producent, vsak trgovec govori le o svojem delu, o svoji kupčiji, kako bi to in ono dražje prodal. Delavci, ki nimamo živine, nimamo drugega blaga, da bi ga prodali kakor svoje roke, svojo delavno moč, moramo tudi proučevati, kako bomo to, kar imamo, namreč delavno moč, čim dražje prodali. Kje pa drugje dobimo potrebnega pouka za to, kakor v delavskem listu, in kje potrebne sile in moči, če ne v delavskih organizacijah. Prijatelji, četrto leto vojne se bliža koncu in vse ogromne kupe municije, ki so jo že razmetali ljudje na ljudi in vse težke milijarde, ki so se potrošile za to, nam niso prinesle drugega, kakor potoke krvi, kupe mrličev, neizmernne bridkosti in trpljenje, obupno stradanje. Boj z granatami, bombami in drugim takim orožjem je nesmiselnost, mi nočemo takega boja, kot razredno zavedno delavstvo se hočemo boriti in se bomo borili z uma svitlim mečem. Vsi na delo, da ga poostriamo in da bomo sposobni boniti se z njim, ne le ta teden ali mesec agitacije, ampak vedno naprej, dokler bo naše delo odvisno; potem, sodrugi, bomo lahko z mirno vestjo počivali, rekoč, izpolnili smo svojo dolžnost.

— Iz Doline (polit. okraj Koper v Istri. Dne 15. maja 1918.) Kako skrbne občinske občinske upravitelje ima naša občina, nam dokazuje že ta - le dogodek: Dne 6. avgusta 1917 je bila seja občinskega zastopa. Med drugim se je pri tej seji sklenilo, da se nadaljuje z izterjanjem terjatev občine proti bivšemu županu občine, proti gospodu Pangercu, da se istemu da v podpis izjava, s katero dovoljuje nadaljevanje procesa in se odpoveduje moralitativnih ugodnosti — kakor se je z njim pred sejo ustno dogovorilo. Ta dan se je tudi sklenilo, da se napravi prošnja za oproščenje obč. sluge Gašperja Česnika. Sejni zapisnik je bil že dne 8. avgusta na čisto prepisan v treh izvodih. Pripravljeno je bilo sploh vse, le še podpise je bilo oskrbeti in poslati prošnjo na

merodajno mesto. Do meseca januarja 1918, kljub temu, da je bilo vse pripravljeno, nista niti župan, niti njegov namestnik ničesar ukrenila. V zadevi terjatve proti prejšnjemu županu Pangercu se je napravilo neke korake šele meseca marca 1918. Ni li to višek nemarnosti? Poudariti treba tudi, koliko škoda ima občina tu na naraslih obrestih in koliko tudi bivši župan Pangerc sam! Terjatve občine znašajo nad 90.000 kron, računši 5 odstotne letne obresti in upoštevajoč, da se je s tem najmanj za eno leto zavlekla cela zadeva, sta oškodovana občina in Pangerc najmanj za 4500 kron. Razumtega je še druga škoda. Med ljudstvom kroži sedaj mnogo denarja. Ljudje bi radi kupili zemljišče in tudi drago plačali. N. pr. Andrej Bonazza v Dolini je odprodal le malo svojega sveta in je dobil zani 85.000 K. Oni, ki so kupili od Bonazza, bi kupili od občine del Pangercovega posestva. Tedaj bi se bilo lahko odprodalo; kdo ve, če bo taka prilika in po tako visokih cenah (5 do 8 kron za vrtnjaški seženi). Čuje se, da namerava bivši župan Pangerc naperiti proti občini tožbo, ker mu ni dovolila, da bi sam na drobno prodajal posestvo in bi občina vnovčila ves novec. In če občina v pravdi podleže, kdo bo nosil stroške? Za važne občinske posle nimajo voditelji občine nikdar časa, za lovske zabave, izlete, potovanja itd. pa se vedno najde čas! — Upamo, da tudi o tem bodo izvestni gospodje polagali račun. Pravijo, da se občinska drva dajejo za nabavo usnatih podplatov gotovim občinskim gospodom, spet drugi dajejo občinskim gospodom, spet drugi dajejo olje v zameno za paradižnikove konzerve, nekateri dajejo občinsko, oziroma aprovizacijsko kozo za drva in mnogo drugega enakega. Sicer v ta kot posvetimo kaj več ob priliki. — Janez.

— **Zaplenjena slanina.** Na kolodvoru pri sv. Andreju v Trstu so našli na treh železniških vagonih, naloženih z deskami, 20 zabojev najlepše slanine, približno 8000 kilogramov, katero je seveda zasegla aprovizacijska komisija. S to zaplembo je Trst preskrbljen za 14 dni z maščobo.

— **Z Javornika.** 21. t. m. smo pokopali sodr. Fr. Cinka, tov. delavca in obč. odbornika naše občine. Umril je 19. maja ob 6. zj. Občina Kor. Bela je darovala namesto venca na krsto 50 kron zapuščenji družini. — Sodrug Cink je bil vnet pristaš naše stranke. Naj počiva v miru.

— **Izgubila se je denarnica z 17 K denarja.** Železniško legitimacijo in krušno karto. Pošten najditelj naj jo odda proti dobri nagradi. Upravi »Napreja« Franciškanska ulica 6. I.

Voina.

Italijanski listi poročajo, da smo našo artilerijo potegnili iz zapadne fronte in da jo nameravamo namestiti na italijanski fronti. V zvezi s temi poročili je pač tudi izredno živahno izvidno delovanje, katerega je italijansko armadno vodstvo uprizorilo med gardskim jezerom in Piavo. Pri tem polaga sovražnik posebno vžnost na odsek med Brento in Piavo in zlasti točkami Monte Pertica in Asolone. Mogoče je, da bodo Italijani poskušali, polastiti se z napadom teh pozicij, da si ustvarijo ugodne predpogoje za nadaljna podjetja ali pa da otežkočijo avstro-ogrsko ofenzivo iz tega ozemlja.

Po popolnem večmesečnem miru so se v Albaniji razvili zopet boji. Francozi so si prilastili nekoliko ozemlja ter nadaljujejo napade v svrhu, da se ustalijo in utrdijo v novih pozicijah. Na zapadni fronti je v strateško važnem odseku Montdidier - Noyon blizu Lassigny prišlo do bojev, kateri so se razvili iz francoskih izvidnih sunkov. Izvidni boji zadnjih dni dokazujejo, da si francosko armadno vodstvo še ni na jasnem o tem, v kateri smeri se razvije nemška ofenziva.

Došla so nam naslednja brzoglasna poročila: Dunaj, 18. maja. Uradno se razglša: Italijansko izvidno delovanje na južnozapadni fronti je nepretrgano zelo živahno. Boji med rekama Osum in Devoli še nadaljujejo. Šef generalnega štaba. — Eden naših podmorskih čolnov (poveljnik linijski poročnik Holub) je 14. t. m. pred Valono s torpedom potopil velikega angleškega torpednega rušilca. Poveljstvo-mornarice.

Berlin, 18. maja. Iz glavnega stana se poroča: Na bojnih frontah je po dnevu slabotno artilerijsko delovanje proti večeru znatno naraslo. Močan motilni ogenj je trajal celo noč. Povodom izvidnih sunkov je zlasti v okolici Lassigny prišlo do ljutih bližinskih bojev. Naše čete so dovedle znatno število vjetnikov. Včeraj smo sestrelili 16 sovražnih letal in 1 privezni balon. — Ludendorff.

Berlin, 19. maja. Wolffov urad poroča: Indistrijski revir Bethune je pod težkim ognjem nemške artilerije. Intenziven topniški ogenj je naperjen zlasti na

rove Annezin in Noeux in na tovarne jekla v Isberguesu. Trajno obstreljevanje bethunskih premogovnikov ogroža na usoden način preskrbo Francije s premogom.

Dunaj, 19. maja. Uradno se razglša: Obojestransko izvidno delovanje je dovedlo na tirolski zapadni fronti in v vicentinskem gorovju do ugodno potekajočih bojev. Vzhodno Monte Pertica je bil sovražnik dvakrat v bližinskem boju odbit. V Albaniji so boji ponehali. Vjeli smo znatno število Italijanov ter vplenili nekoliko strajnih pušk. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 19. maja. Iz glavnega stana se poroča. Zapadno Hullucha so napadli Angleži z močnimi oddelki; bili so z velikimi izgubami zavrženi. Sicer se je infanterija omejevala na izvidno delovanje. Topniški ogenj na bojnih frontah je popoldne nekoliko ponehal, proti večeru pa zopet naraščal. Najbolj živahno se je gibal sovražnik med Arrasom in Albertom. Na južnem bregu Ancere so se angleški napadi s težkimi izgubami izjalovili. — Ludendorff.

Dunaj, 20. maja. Uradno se razglša: Na italijanski fronti obojestransko živahno delovanje izvidnih oddelkov in letalcev. — Šef generalnega štaba.

Berlin, 20. maja. Iz glavnega stana se poroča: V ozemlju Kemmela proti večeru in ponoči naraščajoč topniški ogenj. Artilerijski boj se danes nadaljuje. Tudi na ostalih delih fronte živahno bojno delovanje. Na južnem bregu Ancere so napadli Angleži z močnimi četami. Vdrli so v Ville sur Ancere. Nadaljnje prodiranje v dolini Ancere pa se jim ni posrečilo. Proti Morlancourtu naperjeni angleški napadi so se zlomili v našem ognju. Na raznih delih fronte so bili angleški in francoski napadi zavrženi. Naši letalci so pretečeno noč metali bombe na London, Dover, in druga angleška obrežna mesta. — Ludendorff.

Zadnje vesti.

Po praških slavnostih.

Praga, 19. maja. Uradno se razglša: Dogodki državni sovražnega, celo veleizdajalskega značaja, ki so se odigrali ob tridnevni slavnosti petdesetletnice češkega narodnega gledališča, so dali obasti povod za primerne ukrepe in sicer je izdalo policijsko ravnateljstvo razglas naslednje vsebine: Kulturna slavnost jubileja češkega narodnega gledališča se je sprevrgla v politične demonstracije ter je končno povzročila vrsto veleizdajniških dogodkov, proti katerim so potrebni najstrožji ukrepi. Vsaka nadaljna potrpežljivost je vsled tega kakor tudi z ozirom na resnost časa, kateri take prireditve ne odговarjajo, izključena; zbiranje in obhodi se bodo vsled tega odšli, če treba tudi s silo, brezobzirno preprečili. Opozorja se na tuuadno prepoved, da se ne smejo nositi znaki in kokarde v barvah nekaterih sovražnih držav (belo-modro-rudeče), in se bodo tozadevni prestopki kaznovali po § 11 cesarske naredbe z dne 20. aprila 185. Mladostni jugoslovanski gostje se takoj odpravijo iz Prage. Intendant češkega narodnega gledališča se je opozorila na gotove obžalovanja vredne dogodke in se je zahtevalo, da se taki dogodki preprečijo, ker bi se sicer moralo gledališče zapreti. — Uredništvu časopisa »Narodny Listy« se je od policijskega ravnateljstva vročil naslednji odlok: V pisavi časopisa »Narodny Listy« se pokazuje vključ strogemu svarilu z dne 14. februarja 1918 vedno jasnejša namera načrtnoma vzbujati simpatije za entento ter na ta način pospeševati interese naših sovražnikov. Ker so bili vsi ukrepi tiskovne oblasti proti tej očividno državni sovražni pisavi brezuspešni, odročam na podlagi odredbe skupnega ministrstva z dne 25. julija 1914 in v smislu § 7 lit. a zakona z dne 5. maja 1869, da se nadaljnje izdajanje časopisa »Narodny Listy« od 19. maja t. l. naprej ustavi. — C. kr. dvorni svetnik in voditelj policijskega ravnateljstva: dr. Kunz.

»Narodni Listy« ustavljeni.

Praga, 19. maja. Policijsko ravnateljstvo je ustavilo nadaljnje izhajanje vodilnega češkega glasila »Narodni Listy«. Namesto »Narodnih Listov« je pričel danes izhajati nov list pod imenom »Narodni Noviny«, ki se prodaja v ogromni množini. Razpoloženje občinstva je razburjeno, vendar ni povoda za pesimizem, ker češki poslanci vplivajo pomirljivo na prebivalstvo. Izvršilo se je mnogo aretacij. Današnji dan je potekel mirno. Vnanji gosti so večinoma že odpotovali. Parlamentarna komisija češkega svaza se sestane na Dunaju, da zavzame svoje stališče glede vladnih ukrepov.

Živila iz Ukrajine.

Berlin, 20. maja. »Norddeutsche allgemeine Zeitung« javlja, da se je državni tajnik urada za prehrano pl. Waldow v spremstvu podtajnikov pl. Brauna in Gräwenitz podal v Kijev, da na licu mesta pospeši uvoz živil iz Ukrajine.

Finska — monarhija.

Stockholm, 20. maja. Glasom poročil iz Helsingforsa je Svinhufvud odklonil dostojanstvo predsednika finske republike ter priporočil konstitucionalno monarhijo. Če se odloči narodno zastopstvo za republiko, namerava večina članov senata odstopiti.

Nasilno postopanje proti Ircem.

London, 19. maja. (Uradno.) Vsi člani parlamenta, ki pripadajo stranki Sinnfeinerjev, so bili aretovani. V glavnem mestu Irske, v Dublinu, je aretovanih nad 100 oseb.

Aprovizacija.

Meso na zelene izkaznice B štev. 1 — 1200 prejmejo stranke po znižani ceni v sredo dne 22. maja v cerkvi sv. Jožefa. Določen je tale red: od 1. do pol 2. štev. 1 do 120, od pol 2. do 2. 121 do 240, od 2. do pol 3. od 241 do 360, od pol 3. do 3. 361 do 480, od 3. do pol 4. 481 do 600, od pol 4. do 4. 601 do 720, od 4. do pol 5. 721 do 840, od pol 5. do 5. 841 do 960, od 5. do pol 6. 961 do 1080, od pol 6. do 6. 1081 do 1200.

Meso na zelene izkaznice B. štev. 1201. do konca dobe stranke po znižani ceni v sredo dne 22. t. m. popoldne na Poljanski cesti št. 15. Določen je tale red: od 1. do pol 2. od 1201 do 1320, od pol 2. do 2. od 1321 do 1440, od 2. do pol 3. 1441 do 1560, od pol 3. do 3. od 1561 do 1680, od 3. do pol 4. od 1681 do 1800, od pol 4. do 4. od 1801 do 1920, od 4. do pol 5. 1921 do 2040, od pol 5. do 5. od 2041 do 2160, od 5. do pol 6. od 2161 do 2280, od pol 6. do 6. od 2281 do konca.

Izkaznice za ubožno akcijo. Mestna aprovizacija naznanja, da se tekom tega tedna do vstevši sobote ne izdajajo duplikati, ne izstavljajo nove izkaznice in se tudi nobene izkaznice ne prepiše. Goljufije, ki so se vršile ves čas pri vsem razdeljevanju živil in mesa so primorale mestno aprovizacijo, da je sklenila ustaviti začasno nadaljno izdajanje izkaznic.

Sladkor in kavina primes za III. in IV. uradniško skupino. Stranke z izkaznicami III. in IV. uradniške skupine prejmejo sladkor in kavino primes v sredo dne 22. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti, in sicer: III. uradn. skupina od 8. do 9., IV. uradn. skupina od 9. do 10. Stranke dobe za vsako osebo po pol litra kristalnega sladkorja in četrt kilograma kavine primesi, kar stane skupaj K 1.50. Prinesite s seboj drobiž in dovolj velike lonce za sladkor.

Sladkor in kavina primes na rumene izkaznice D prejmejo v torek, dne 22. t. m. pri Mühleisnu na Dunajski cesti, in sicer od 2. do 3. popoldne št. 1 do 200, od 3. do 4. št. 201 do 400, od 4. do 5. št. 401 do konca. Stranke dobe za vsako osebo po pol litra kristalnega sladkorja in četrt kilogram kavine primesi, kar stane skupaj K 1.50. Prinesite s seboj drobiž in dovolj velike lonce za sladkor.

Mast za nastavljenice južne železnice. Mestna aprovizacija ljubljanska bo oddajala dotičnim nastavljenicem južne železnice, ki pri zadnji razdelitvi niso dobili masti, zabelo koncem prihodnjega tedna. Natančnejši razdelilni načrt se pravočasno objavi v časopisih.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Josip Petejan.

Tisk »Učiteljske tiskarne« v Ljubljani

Srbenje
Garje
Lišaj
Hraste

Najzanesljivejše sredstvo proti temu je

PARATOL
domače mazilo.

Ne maže, je brez duha, torej tudi čez dan uporabno. Velik lonček K 6.— PARATOL - PRAŠEK varuje občutljivo kožo. Skatlija stane K 2.50.

Oboje se dobi proti predplačilu ali povzetju pri
Paratol delavnice lekarnarja M. Kleina.
BUDAPEŠTA VII—11., ROZSA UTCA 21.

Miši, podgane,
stenice, šurki!

Izdelovanje
in razpošil-
jatev preiz-
kušn. radi-
kaino učin-

kujočega uničevalnega sredstva, za katero dohajajo vsak dan zahvalna pisma. Za podgane in miši K 5; za šurke K 4.50; tinktura za stenice K 2; uničevalec moljev K 2; prašek proti mrčesom K 1.50 in K 3; sem spadajoči razprševalec K 1.20; tinktura proti nšem pri ljudeh K 1.20; mazilo za uši pri živini K 1.50; prašek za uši v obleki in perilu K 2; tinktura za bolhe pri vseh K 1.20; prašek proti pernmušem K 2; tinktura proti mrčesu na sadju in zelenjavi (uničev. rastlin) K 3. Pošilja po povzetju Zavod za pokončevanje mrčesa M. Jünker, Zagreb 40, Petrinjska ulica 3. III.